

Дослідження взаємин у сім'ї засвідчують, що основними рисами, які батьки виділяють у дитині і які одночасно виступають об'єктом їх впливу є:

1) вольові якості дитини, її здатність до самоорганізації, її цілеспрямованість;

2) дисциплінованість, яка в батьківській інтерпретації часто перетворюється в слухняність;

3) підкорення дитини батьківському авторитету;

4) інтереси, перш за все до навчання;

5) здібності – розум, пам'ять.

Порушення взаємин у сім'ї, вплив факторів жорстких взаємин з підлітками посилюють соціальну дезадаптацію підлітків, що переноситься ними в різні сфери взаємодії з оточуючими. За дослідженнями Т.В. Корнилової [4] показники труднощів соціалізації можуть бути пов'язані із сімейним неблагополуччям, коли погрожуюча, принизлива сімейна обстановка сприяє формуванню образу світу як в цілому погрожуючого соціального оточення. Така позиція переноситься підлітком із сім'ї на інші міжособистісні взаємодії.

Таким чином, як взаємини батьків так і їх особистісні якості, характер спілкування підлітків з батьками - впливають на формування особистості дітей позитивно, непослідовно (амбівалентно) і негативно.

Література

1. Benjamin L.S. Structural analysis of social behavior // Psychological review. – 1974. – V. 81
2. Бодалев А.А. Популярная психология для родителей / Бодалев А.А. – М.: Педагогика, 1989. – 178 с.
3. Бодалев А. А. Психология межличностного познания / Бодалев А.А. – М.: Педагогика, 1981. - 297 с.
4. Корнилова Т. В. Факторы социального и психологического неблагополучия подростков в показателях методик стандартного интервью и листов наблюдения / Корнилова Т. В., Смирнов С. Д., Григоренко Е. Л. // Вопросы психологии. – 2001. – № 1. – С. 107-123.

УДК 331.102.24:316.77-057.21(043.2)

ЩЕРБАН Т.Д., ЩЕРБАН Г.В.
Мукачівський державний університет

ВІДНОШЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО КОМУНІКАТИВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Готовність до професійної діяльності - це складне утворення, яке поєднує професійні та психологічні якості. Одним із критеріїв готовності до професійної діяльності є ставлення особистості до обраного фаху. [1]. Активний етап формування психологічної готовності включає в себе стадії вибору професії, вступу у навчальний заклад, адаптації до навчання, адаптації до професійної діяльності. Саме в процесі професійної підготовки відбуваються найбільш значущі особистісні зміни, що обумовлюють напрямок та успішність розвитку психологічної готовності майбутнього фахівця до професійної діяльності [2]. Сьогодні є багато досліджень, які вивчають умови, засоби та

особливості психологічної готовності до професії протягом навчання у вищому закладі освіти. А саме, проблему психологічної готовності майбутнього фахівця до професійної діяльності неодноразово розглядали з теоретичних та експериментальних позицій вітчизняні та зарубіжні дослідники[3]. Дослідниками уточнено зміст та структуру психологічної готовності фахівця, визначено загальні закономірності становлення психологічної готовності [4,5].

Проте, як змінюється уява та відношення майбутнього спеціаліста до обраного фаху, як впливає професійне навчання на професійну ідентифікацію сьогодні є недостатньо. Отже, не дивлячись на широку дослідженість питання готовності до професійної діяльності, можемо стверджувати, що досі залишаються не уточненими фактори, які забезпечують позитивне ставлення майбутніх фахівців до обраної спеціальності [6;7].

Метою дослідження є пошук залежності ставлення до професійної діяльності відповідно до комунікативних тенденцій молодих спеціалістів.

Професіонал – це людина, яка володіє спеціальними знаннями, які формуються у процесі якісної професійної освіти, яка є вмотивованою до своєї спеціальності. Вмотивований фахівець – це індивід, який прагне робити професійну кар'єру, любить свою спеціальність. Проте, окрім спеціальних знань та навиків професіонал (в кожній галузі) потребує універсальних якостей та умінь, тобто, наявності так званих «soft skills», які допомагають взаємодіяти з людьми. Оскільки такі навички потрібні для будь-якої професії, вони рідко включаються в перелік фахових вимог. Тим не менше, є навички, які працедавці прагнуть бачити в усіх претендентах, а саме : комунікативні навички, вміння витупати публічно, навик роботи у команді, лідерські якості. Очевидно, що «soft skills» пов'язані з комунікативними установками працівників.

Нами проведено дослідження співвідношення комунікативних тенденцій та ставлення до професії молодих спеціалістів. Вибірку дослідження склали 125 молодих фахівців (стаж роботи до 5 років) різних галузей.

Отримано наступні результати. У молодих спеціалістів змінюється ставлення як до професії загалом, так і до окремих аспектів професійного процесу. Так 67,0% опитаних вважають, що їхні попередні уявлення про професію не співпадають з реальною практикою. Показово, що в оцінках посилюються критичні (39,0%) і негативні (25,0%) тенденції.

Паралельно нами досліджувалися тенденції молодих спеціалістів у комунікативній сфері. Динаміка задоволеності своєю професією носить чітко виражений характер і залежить не лише від стажу, але й від орієнтацій у сфері комунікативній. Передусім хотілося б вказати у цьому сенсі на наростання невдоволеності, негативного ставлення молодих спеціалістів до своєї професії. Хотіли б при нагоді поміняти свою професію на іншу відповідно 18,0%. Опитування молодих спеціалістів дозволяє виокремити причини такого ставлення до професії, які зумовлені статусом та матеріальною оцінкою праці в сучасних умовах; комунікативними навичками.

Нас більше зацікавила друга група причин. Опитування цієї категорії респондентів, які невдоволені своєю професійною діяльністю, передусім тих молодих людей, які характеризуються пасивно-індиферентним стилем

спілкування або виявляють тенденцію до розвитку монологізованої комунікації. Так, серед тих, хто характеризується діалогічним стилем спілкування або виявляє тенденцію до його розвитку, число невдоволених своєю професією склало 15,0%.

Отже, ставлення молодих фахівців до своєї професії істотно залежить від їхніх установок у комунікативній сфері (більш продуктивною є орієнтація на діалогічне спілкування) при загальній тенденції до зростання кількості критичних, а то й негативних оцінок залежно від стажу роботи.

Література

1. Щербан Т. Д. Деякі проблеми професійної готовності/ Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик// Особистість у соціальному, віковому та клінічному вимірі сучасного життя: збірник наукових статей. -Луцьк: Вежа-Друк, 2016. -С.22-27
2. Щербан Т.Д. Професійне становлення молодого вчителя як психологічна проблема: автореферат дис...канд.псих.наук: 19.00.07/ Щербан Тетяна Дмитрівна; Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. – К.,1995. – 24 с.
3. Іванова Є. М. Основи психологічного вивчення професійної діяльності / Є. М. Іванова. – М., 1987.
4. Климов Є. А. Людина як суб'єкт праці і проблеми психології / Є. А. Климов // Вопросы психологии, 1984, №4.
5. Смирнова Е. Э. Пути формирования модели специалиста с высшим образованием / Е. Э. Смирнова. – Л.: Изд-во Ленинг. ун-та, 1977.
6. Линенко А. Ф. Готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності / А. Ф. Линенко // Педагогіка і психологія, № 1, 1995, ст. 125-132.
7. Моляко В. А. Психологическая готовность к труду на современном производстве / В. А. Моляко, М. Л. Смульсон. – Киев, 1985.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>